

УДК 336:631.3

Гаврилов І. І.

здобувач вищої освіти на другому рівні гр. ГМ-23-1.1.
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Сільськогосподарське машинобудування України є ключовою складовою економіки країни, яка відіграє стратегічно важливу роль. Основною місією машинобудівних підприємств є створення високотехнологічної техніки та обладнання, які здатні забезпечити підвищення ефективності праці, зменшення витрат матеріалів та енергії, а також сприяти покращенню якості продукції. Однак поточний стан галузі не відповідає запитам агропромислового комплексу, що створює ризик технологічної залежності від імпорту сільськогосподарської техніки.

На українському ринку аграрії мають доступ до техніки вітчизняного виробництва, яка, на жаль, не витримує конкуренції в умовах відкритої економіки. У результаті частка продажів української техніки становить менше 30%, а втрати держави через інвестування агровиробників в імпорту техніку сягають 4-6 мільярдів гривень щороку. Виробництво тракторів скоротилося у 50 разів, а обсяги виготовлення ґрунтообробної, посівної техніки та агрегатів для внесення добрив знизилися у 30-50 разів. Крім того, виробництво бурякозбиральних і кукурудозбиральних комбайнів, а також двигунів внутрішнього згорання повністю припинилося.

Таким чином, ситуація свідчить про поступове витіснення українського сільськогосподарського машинобудування з внутрішнього ринку, що вимагає негайних заходів для відновлення його конкурентоспроможності.

Розвиток українського ринку сільськогосподарського машинобудування є одним із ключових пріоритетів у зміцненні національної економіки. В умовах сучасної ринкової економіки, де конкурентоспроможність визначає позицію підприємства на ринку, особливу увагу слід приділити формуванню ефективних стратегій для її підвищення саме у секторі сільськогосподарського машинобудування.

Через відсутність комплексної програми розвитку галузі виробникам сільськогосподарської техніки доводиться самостійно визначати напрями вдосконалення своєї конкурентоспроможності. Лише системний підхід до цього питання дозволить створити сприятливі умови для сталого розвитку.

Досягнення та збереження конкурентних переваг вітчизняними виробниками можливе лише за умови постійного впровадження інноваційних рішень. Саме виробництво сучасної техніки з високим рівнем інноваційності відкриває перспективи для підвищення економічної ефективності підприємств, а також забезпечення екологічної безпеки їх продукції. Інновації залишаються найважливішим інструментом для довгострокового успіху на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Серед ключових заходів для створення прозорого та зрозумілого правового середовища функціонування підприємств сільськогосподарського машинобудування варто виділити наступне:

1. Гармонізація нормативно-правової бази галузі шляхом розроблення єдиної системи технічних стандартів і стандартів якості, що відповідали б вимогам СОТ.
2. Сприяння формуванню сприятливого інвестиційного клімату в аграрному секторі та сільськогосподарському машинобудуванні. Це стимулюватиме зростання попиту на сільгосптехніку, що, у свою чергу, позитивно вплине на розвиток вітчизняного виробництва.
3. Посилення контролю за імпортом технічних засобів, включно зі створенням прозорої системи обліку ввезеної техніки, оцінки її технічного рівня, а також впровадження

квот для імпорту техніки, виробництво якої можливе в Україні.

4. Спростити механізми державного фінансування придбання сільгосптехніки через програми фінансового лізингу, часткової компенсації вартості та пільгового кредитування. Збільшення обсягів державного фінансування таких програм є важливим у контексті економічної кризи.

5. Підтримка інноваційного розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування.

6. Запровадження ефективної системи державних замовлень для виробництва ключових видів сільгосптехніки з подальшим її продажем виробникам на пільгових умовах, що дозволить завантажити виробничі потужності провідних підприємств галузі.

7. Оновлення матеріально-технічної бази підприємств, забезпечивши легший доступ до фінансових ресурсів, зокрема через довгострокові кредити на технічне переоснащення. Це є надзвичайно актуальним в умовах дефіциту кредитних ресурсів та глобальної економічної кризи.

Ці заходи сприятимуть комплексному розвитку сільськогосподарського машинобудування в Україні та зміцненню конкурентоспроможності галузі на міжнародному ринку.

Переорієнтація вітчизняних підприємств на виробництво сучасних і високоякісних технічних засобів для сільського господарства, що відповідають міжнародним стандартам і здатні конкурувати із закордонними аналогами, є надзвичайно складним завданням, яке потребує значних фінансових, наукових і трудових ресурсів. Проте це завдання має надзвичайну важливість, адже його невиконання може спричинити не лише втрату міжнародних ринків для української продукції, але й відтік національного споживача до закордонних виробників, які пропонують більш сучасну й ефективну техніку.

Поліпшення ситуації в українському сільськогосподарському машинобудуванні можливе за умови запровадження узгодженої політики та єдиної системи заходів для аграрного і машинобудівного секторів. Тільки спільне та комплексне вирішення проблем обох галузей може стати правильним і ефективним підходом у нинішніх умовах.

Аналіз поточного стану українського сільгоспмашинобудування свідчить про технічну відсталість галузі. Недостатній розвиток внутрішнього ринку в майбутньому може стати серйозною перешкодою для зростання промислового виробництва. Багато видів продукції виготовляються із застосуванням застарілих технологій, виробництво є енергоємним, а окремі види техніки ще на стадії виготовлення стають морально застарілими в порівнянні з зарубіжними аналогами.

Перспективи розвитку галузі пов'язані з модернізацією виробничих процесів, яка дозволить знизити собівартість продукції, спрямувати стратегію виробництва на потреби ринку, стабілізувати фінансовий стан підприємств і підвищити їх ефективність. Враховуючи значний аграрний потенціал України, ринок машинобудування для агропромислового комплексу є і залишатиметься великим, а в майбутньому його обсяги лише зростатимуть.

Це створює сприятливі умови для розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування, яке за належної підтримки держави зможе відновити та розвинути свій виробничий потенціал, повністю задовольнити потреби країни у високоефективній техніці та вийти на конкурентний рівень на світовому ринку.

З огляду на важливість розвитку сільськогосподарського машинобудування для забезпечення продовольчої безпеки країни, необхідно вдосконалити систему управління цією галуззю на державному рівні. Це дозволить покращити координацію діяльності підприємств усіх форм власності, забезпечити єдину технічну та соціально-економічну політику, а також підвищити керованість галузі.

Одним із ключових завдань на сучасному етапі є забезпечення фінансових ресурсів для розвитку ринку. Для цього слід стимулювати створення платоспроможного попиту та сприяти комерційним банкам і фінансовим установам у залученні коштів для придбання вітчизняної техніки. Виконання цих заходів сприятиме стабільному технічному оновленню

сільськогосподарських підприємств і розвитку машинобудівних заводів, які їх обслуговують.

Конкурентоспроможність підприємств сільськогосподарського машинобудування значною мірою залежить від рівня їхньої виробничої, технологічної та науково-дослідної бази, а також від споживчих характеристик продукції.

Висока якість і відповідність потребам ринку є важливими умовами успішної конкуренції з найкращими світовими аналогами за такими параметрами, як економічність, надійність, довговічність і безпека. Для досягнення цих цілей виробництво має відповідати сучасним вимогам кон'юнктури, включаючи можливість інтеграції, диференціації та диверсифікації.

Ефективна система розподілу продукції та взаємодія з ринковим середовищем є невід'ємними елементами організації виробничого процесу. Вони дозволяють адаптуватися до змін у попиті та забезпечувати стабільність функціонування галузі в умовах жорсткої конкуренції.

Література:

1. Коваленко Г. О., Коваленко О. Г. Сучасний стан конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування. *Ефективна економіка*. 2021. №3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/81.pdf

2. Крехівський О. В. Державна фінансова підтримка розвитку сільськогосподарського машинобудування. *Статистика України*. 2022. №1. С. 67 -81.